

Bohinjska Bistrica – Bistrica, v ospredju železniška postaja – Snjčjon, v ozadju levo Črna prest – Črna pčtor in Lisee – Lise, fotografirano med leti 1928 in 1947 (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, avtor: Vekoslav Kramarič)

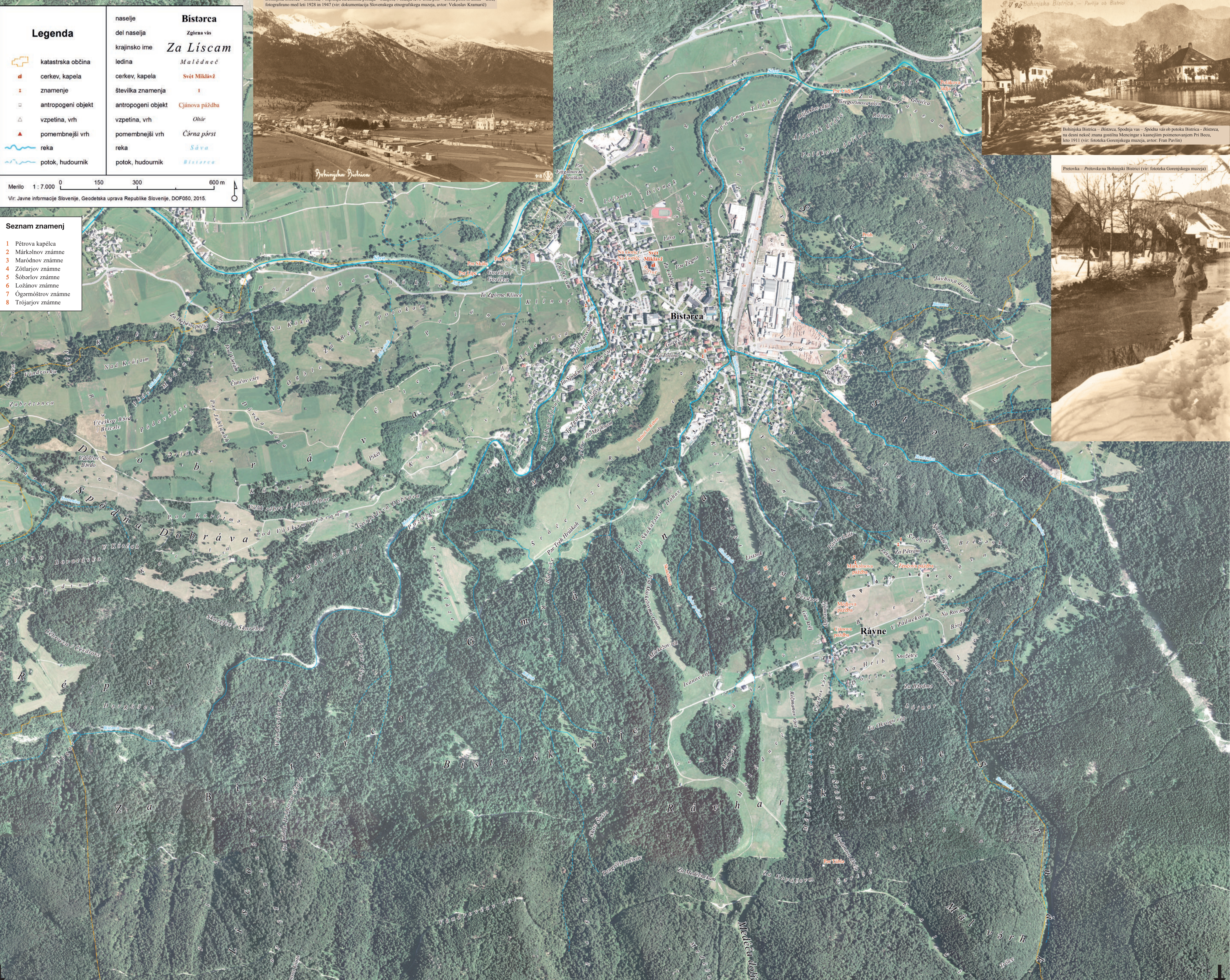
Legenda	
	katastrska občina
	cerkev, kapela
	znamenje
	antropogeni objekt
	vzpetina, vrh
	pomembnejši vrh
	reka
	potok, hudournik

naselje	Bistrica
del naselja	Zgornja vas
krajinsko ime	Za Liscam
ledina	Malédneč
cerkev, kapela	Svét Miklavž
številka znamenja	1
antropogeni objekt	Cjánova pážúha
vzpetina, vrh	Oltár
pomembnejši vrh	Čárna párst
reka	Sáva
potok, hudournik	Bistrica

Merilo 1 : 7.000

Vir: Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF050, 2015.

- Seznam znamenj**
- 1 Pétrova kapéla
 - 2 Márkolnov známne
 - 3 Maródnov známne
 - 4 Zótlarjov známne
 - 5 Sóbartlov známne
 - 6 Ložánov známne
 - 7 Ógarmóštrov známne
 - 8 Trójarjov známne

Pretovka – Prečónka na Bohinjski Bistrici (vir: fototeka Gorenjskega muzeja)

Bohinjska občina

Katastrska občina

Ledinska imena

INHOB

Ledinska imena

Katastrska občina Bohinjska Bistrica, merilo 1 : 7000

Urednik: Klemen Klinar
 Pripisi ledinskih imen: Klemen Klinar, Milo Serjanič
 Kartografi: Miha Marolt
 Besedilo: Klemen Klinar, Jolica Škofic
 Izdala in založila: Občina Bohinj
 Oblikovanje: Janaja – Maja Rostohar
 Tisk: Pao Grafika d. o. o.
 Naklada: 1000
 Jesenice, november 2018

Fotografiji na ovitku: Bohinjska Bistrica – Bistrica, fotografirano pred 2. svetovno vojno (vir: fototeka Gorenjskega muzeja), na zadnji strani izsek francoskega katastra za katastrsko občino Bohinjska Bistrica (SI ARS, AS 174 k. o. Bohinjska Bistrica 1.56).

Projekt financira Občina Bohinj.

Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustrežnih virov, ne jamči za popolno pravilnost ledinskih imen. Morebitna dodatna imena in popravke lahko domačini sporočijo na klemen.klinar@ggoc.si ali 04 581 34 16.

Besedila v publikaciji so zapletena s pomočjo vektorskega sistema ZRCool, ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani razvil dr. Peter Weiss.

Vse pravice pridržane. Vseko razmnoževanje, predelava in shranjevanje – mehansko, fotografsko, elektronsko ali drugo – na katerikoli mediju, v celoti ali delno, je dovoljeno le s predhodnim dovoljenjem Občine Bohinj in Razvojnega agencije Zgornje Gorenjske.

Ledinska imena
 Ledinska imena poimenujejo najmanjše geografske enote: gore, vrhove, doline, pobočja, gozdove, travnike, polja, poti, močvirja in drugo. Ledinska imena so ljudem nekoč služila za orientacijo v njihovem bližnjem življenjskem okolju in pri njihovih kmečkih opravilih, danes so pomembna kot orientacijske točke. Starost ledinskih imen je različna, nekatera segajo v začetke poselitve, druga pa so mlajša. Ledinska imena so rezultat zgodovinskega in jezikovnega razvoja pokrajine. V domači krajevni narečni govornici so se prenesla iz roda v rod, spreminjala pa se je način njihove izgovarjave in zapisa.

Kopalnice Danica – Danica na Bohinjski Bistrici leta 1911 (vir: fototeka Gorenjskega muzeja, avtor: Fran Pavlin)

Zbiranje ledinskih imen
 Priučboji zemljevid predstavlja ledinska imena na območju katastrske občine Bohinjska Bistrica, ki vključuje naselja Bohinjska Bistrica in Ravne v Bohinju. Imena so bila zbrana s pomočjo domačinov, ki vse življenje prebivajo v domačem kraju, govorijo pristoje domače narečje in dobro poznajo domače življenjsko okolje in ljudi. Za sodelovanje pri zbiranju se posebej zahvaljujemo Antomu Arhu (Gregorčevemu), Tini Bijol, Jožetu Hodniku, Alojzu Logarju (Spančevemu), Franci Mandelc (Mencgarjevi), Janezu Pikomu, Alojzu Siljarju (Cengletovemu), Ivanu Vehu in Lovnu Vojvodu z Bohinjske Bistrice, Jožetu Medju (Medjoventu) in Slavki Rozman (Tubjevici) z Raven, Ivanu Arhu (Ronikovemu) z Bitenji, Jožetu Cerkovniku st. (Gregorčevemu) z Broda, Francu Cerkovniku (Ajdovcem) in Viliju Režaku (Ronikovemu) s Kamenji, Jožetu Repnicu (Oreškoviču) in Janezu ter Mirku Srnčevcu (Šiharjevima) s Polj in Janezu Podlipniku (Škočerjevemu) s Savice.

Ob vodenem pogovoru z domačini, t. i. informatoji, so bila ledinska imena pisno in zvočno dokumentirana ter vrisana na delovne zemljevide. Zbrana so bila med domačini znana imena naselij in njihovih delov, krajin, travnikov, polj, gozdov, vodotokov in ostalih vodnih pojavov, dolin, hribov in gora, človeških svarišč v pokrajini in ostalih markantnih točk v prostoru. Zbrana ledinska imena so bila predstavenjena in preverjena tudi na srečanju s krajinj obravnavanih krajev.

V projektu je sodelovala tudi dr. Jolica Škofic z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ki je zbiranje strokovno spremljala in svetovala pri narečnem zapisu imen.

Legenda

- katastrska občina
- cerkev, kapela
- znamenje
- antropogeni objekt
- vzpetina, vrh
- pomembnejši vrh
- reka
- potok, hudournik

Bistrica

del naselja: Zbirna vas
 krajinsko ime: **Za Lisicam**
 ledina: *Malédneé*
 cerkev, kapela: **Svét Miklávž**
 številka znamenja: **I**
 antropogeni objekt: **Cjánova páždba**
 vzpetina, vrh: **Ohár**
 pomembnejši vrh: **Čárna párst**
 reka: **Sáva**
 potok, hudournik: **Bisárca**

Merilo 1 : 7.000 0 150 300 600 m
 Vir: Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF050, 2015.

Pisni viri ledinskih imen

Ledinska imena so bila zapisana že ob prvih katastrskih izmerah, zato zapise o njih najdemo že na zemljevidih franciscejskega katastra iz 20-ih let 19. stoletja, kjer iz sicer pomembnih zapisov razberemo imena, ki so še danes v rabi. Kasnejši reambulanci kataster iz 60-ih let 19. stoletja ledinska imena na zemljevidu že navaja v današnji slovenski bližnji zapisih. Določena ledinska imena najdemo tudi na uradnih zemljevidih, a so ta imena poknjžena, kar jih večini preveč oddalji od njihove domače narečne rabe, in so nemalokrat na zemljevid umesena na napačno mesto. Pri ledinskih imenih za kmetijske površine so bili ob popisu kot pripomoček uporabljeni tudi podatki Registra kmetijskih gospodarstev, in sicer podatki o domačih imenih zemljišč v uporabi kmetijskih gospodarstev (GERK). Kratak pregled primerjave zapisov imen na zgodovinskih in današnjih zemljevidih z dejansko ugotovljenimi narečnimi imeni prikazuje spodnja tabela.

Ime v franciscejskem katastru (1827)	Ime v reambulancnem katastru (1868)	Ime na uradnih zemljevidih (Registar zemljišnih imen)	Ime v narečni obliki
Feistriz	Bistrica	Bohinjska Bistrica	<i>Bisárca</i>
Ravne	Ravne	Ravne v Bohinju	<i>Rávne</i>
u Dornavru	v dubravi	Dobrava	<i>Dobráva</i>
u Tschernu	Črna perst	Črna pst	<i>Čárna párst</i>
Pertsch	u Maleditich	v malednič	<i>Malédneé</i>
Lass	na širokim las	Malednič široki laz	<i>Šróče láze</i>

Ledinska imena in ljudje

Človek je svojim delovanjem v pokrajini na podlagi naravnih razmer ustvaril kulturno krajino. Glavni preoblikovalec narave je bilo kmetijstvo. Zaradi različne primernosti tal za obdelavo je bil vaški prostor razdeljen na več delov, poimenovanih z ledinskimi imeni. Meje med posameznimi ledinskimi enotami najpogosteje potekajo po naravnih ločnicah, kot so vznožja, vrhovi in grebeni, rečne struge, pa tudi po ločnicah, ki jih je ustvaril človek, najpogosteje po parcelnih mejah in potokih. Tako so v ledinskih enotah izražene temeljne značilnosti naravnega prostora in mnogi človekovi posegi, nastali v želji, da bi svojo zemljo izboljšal in od nje dobil čim več dobrin za svoje preživetje. Glavna značilnost večine ledinskih imen je, da so poznana le prebivalstvu ožjega prostora. Najbolje jih poznajo kmetje, lovci, gozdarji in pastirji na območjih, kjer delajo in se gibljejo. To se odraža tudi v izrazih narečni podobni imen.

V sodobnosti nekatera ledinska imena ne odražajo lastnosti, po katerih so bila poimenovana, a so se kljub temu ohranila (npr. ime *Kopčice* ostaja, čeprav se tam ne kuha več oglja). S časom in novimi dejavnostmi v prostoru pa nastajajo tudi nova imena (npr. ime *Tunčlarca* za vodo, ki priteče iz železniskega predora). Gostota ledinskih imen narašča sorazmerno z intenzivnostjo rabe prostora. Najmanj imen je v nerodovitih gorskih predelih, ki za človeka v preteklosti niso imeli velikega pomena, več jih je na gozdnatih območjih ter pašnikih, kjer so ljudje pridobivali les, drvarili, oglatili ter pasli živino, in izrazito napveč na območju njiv in travnikov. Razlog za to je deloma v večji razdrobljenosti zemljiše na območju njiv in travnikov, še bolj pa v večji potrebi po natančnem določanju lokacije nekega kmečkega opravila (npr. kje je posejano žito, kje točno je pokošeno seno, kje se pase živina). Večkrat so se znotraj večjih ledin oblikovala tudi ledinska imena manjšega obsega, ki so poznana le domačinom na posamezni kmetiji, ki ji to zemljišče pripada. Sodobni družbeni procesi na podeželju, kakršni so opuščanje kmetij, urbanizacija naselij, uveljavljanje sodobne kmetijske tehnike, žal povzročajo pozabljajanje in izgubljanje ledinskih imen.

Na tem zemljevidu so imena zapisana v poenostavljenem narečnem zapisu. Poknjžene narečje v določenih primerih imena preobrazijo do te mere, da so domačinom tuja in se z njimi ne identificirajo več.

Ledinska imena, skupaj s hišnimi, so temeljni nosilci lokalnega narečja in njegovih posebnosti, saj v primerjavi s splošnim pogovornim jezikom manj podlegajo vplivom sosednjih narečij, knjižnega jezika in tujih jezikov, ki jih prinaša sodobno življenje. V imenih se ohranja tudi besedje krajevnih govorov, ki ga v splošni rabi že nadomešča besedje knjižnega jezika (npr. narečni izraz za karniolom, se ohranja v ledinskem imenu *Prul*, kakor se imenuje območje nekdanjega karnioloma na območju Sela). Zato so v preteklosti obramba ledinskega imena poleg bogatega imensolovnega gradiva tudi pomembni nosilci etnološke in zgodovinske nesnove kulturne dediščine. Ledinska imena z narečno izgovarjavo in živo rabo med ljudmi oblikujejo celovito vrednoto kulturne dediščine, ki bo živela tudi v prihodnosti.

Zapis ledinskih imen

Za jezikoslovno obravnavo domačih, tj. narečnih ledinskih in hišnih imen je najpomembnejši natančen fonetični zapis njihovega narečnega izgovora z naglasom vred, kar skupaj z zgodovinskimi viri in morebitnimi pojasnili domačinov omogoča pravilno poknjžitev in razlago vsakega imena. Za jezikoslovno predstavitev pa se lahko uporabi t. i. poenostavljeni narečni zapis, tj. zapis narečja s črkami knjižne slovnice in znakom za polglasnik ter z oznako jakostnega naglasa (za mesto naglasa ter dolžino in jakost naglasnih samoglasnikov), medtem ko se onemeli samoglasnikov ne piše ali kako drugače označuje. Na primer: polglasnik, kot se v slovenskem knjižnem jeziku izgovarja v besedi "pes", se zapiše z znakom o (torej *poš*, če je kratko naglasen, *tárta* "irta", če je dolgo naglasen, in *peték* "petek", če ni naglasen), streljca na et in o pomeni njim široki in dolgi izgovor (slov. knj. *éčra*, *séčra*), ostrivec nad terna dvema črkama pa pomeni, da se izgovarjata dolgo in ozko (slov. knj. *zvéčda*, *míšč*), medtem ko ostrivec na črkah a, u in i označuje le njihovo dolžino (slov. knj. *gláva*, *míha*, *híša*). Kratice vedno označuje kratek izgovor naglasnega samoglasnika (slov. knj. *bráit*, *míš*, *kúp*, *kmét*, *kréj*).

Bohinjska Bistrica – Bistrica, pogled z Raven, fotografirano med leti 1928 in 1947 (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, avtor: Vekoslav Kramarič)

Bohinjska Bistrica s Triglavskim pogorjem

Črna pest – Čárna párst, fotografirano pred letom 1918 (vir: arhiv Miša Seranjika)

Spodnja Poljana – Spodnja Poljana z Orožnovo kočjo in stanovi, planina Za Lisicam – Za Lisicam, fotografirano med obema vojnama (vir: arhiv Miša Seranjika)

Poljana – Poljana z Maharjevo kočjo, Ravharska planina – Ravharska planina, fotografirano med obema vojnama (vir: arhiv Miša Seranjika)

Massarjevova kočja, nekdanja Karavla, na območju Pod Krašcam – Pod Krašcam na Ravni po 2. svetovni vojni (vir: arhiv Miša Seranjika)

